

Módszertani és informatikai alapismeretek (Alkalmazott lélektan speciális kollégium)

Soltész-Várhelyi Klára

Adatbevitel

Adatbeviteli szabályai

- Soronként a személyek, oszloponként a változók
- Változónév legyen rövid, ékezetek, szóközök nélküli, könnyen azonosítható
- Amit lehet számokkal kódolunk és kódtáblát készítünk mellé
 - Bevett kódok:
 - 1 = férfi, 2 = nő
 - 0 = kontroll csoport, 1,2,3... = kísérleti csoportok
 - Ha sorba rendezhetőek a kategóriák, növekvő sorban kódoljuk őket!
 - 1 = általános iskola, 2 középiskola, 3 = egyetem
 - 1 = egyáltalán nem, 2 = inkább nem, 3 = nem tudom, 4 = inkább igen, 5 = teljesen igen
 - Ha hiányzik érték
 - Hagyjuk üresen
 - Használjunk jól szűrhető speciális kódot, pl. negatív számok, 9 és 99 szokásos

Azonosító	Nem	Életkor (hónapokban)	Lakóhely	Kötődés típus
K. Peti	Fiú	12	1	Biztonságos
T. Anna	Lány	14	2	Szorongó
P. Zsófi	Lány	1 év 3 hó	9	Biztonságosan kötődő
L. Laci	Fiú	15	9	Ambivalens
A. Eszti	Lány	Másfél év	1	Ambivalent

Megjegyzés: 1 = város 2 = falu 9 = főváros

azonosito	nem	kor	lakhely	kotodes
1	1	12	2	1
2	2	14	1	2
3	2	15	3	1
4	1	15	3	4
5	2	18	2	4

Megjegyzés:

Nem: 1 = fiú, 2 = lány

Kor: hónapokban

Lakhely: 1 = falu 2 = város 3 = főváros

Kötődés: 1 = biztonságos, 2 = szorongó, 3 = elkerülő, 4 = ambivalens

Adatfajták

- **Leggyakrabban előforduló adattípusok:**
 - Azonosító
 - Önálló adat
 - Kérdőíves adatok
 - Viselkedéses adatok és reakció idők
- **1. Azonosító**
 - Nem csak a beazonosítást segíti, de adatok feldolgozásakor is sokszor jól jön
 - Anonimitás kérdése – a beazonosíthatóság kódjait külön kell tárolni
 - Sorszám
- **2. Önálló adat**
 - Egyetlen mérésből származó önálló adat, pl. nem, kor, kötődési stílus

Adatfajták

- **3. Kérdőíves adatok**

- Egyetlen tulajdonságra több itemmel is rákérdezünk, majd az itemeket összegezzük/átlagoljuk egy skálába
- Egy item mindig egy állítás
 - „Elalvás előtt sokáig az aznapi eseményeken rágódom”
- Legtöbbször Likert skála
 - Egy állítással (itemmel) való egyetértés mértékét kell a válaszadónak kifejezni
 - Pl.: 1 = egyáltalán nem, 2 = kicsit, 3 = közepesen, 4 = nagyon, 5 = teljesen egyetértek

azon	item1	item2	item3	item4	item5	item6
1	1	2	5	4	1	2
2	2	3	4	3	5	3
3	3	4	2	4	1	3
4	2	2	4	3	4	2

skála1	skála2
7	8
11	9
6	11
10	7

Adatfajták

- **3. Kérdőíves adatok**
 - Fordított itemek
 - „A napi gondokat könnyen elengedem”
 - Likert + 1 - item
 - Hiányzó itemek kérdése
 - Összeadás vagy átlagolás?
 - Hány hiányzó itemig érvényes a skála?
 - Alskálák

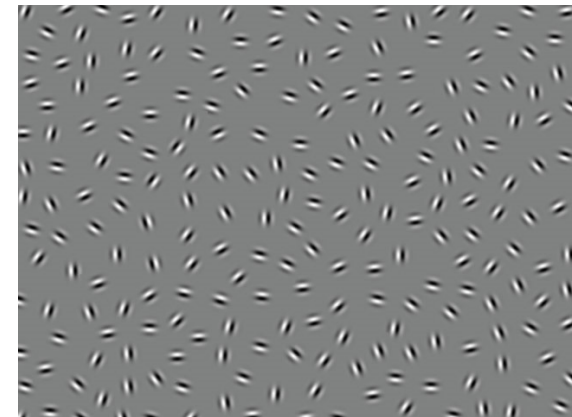
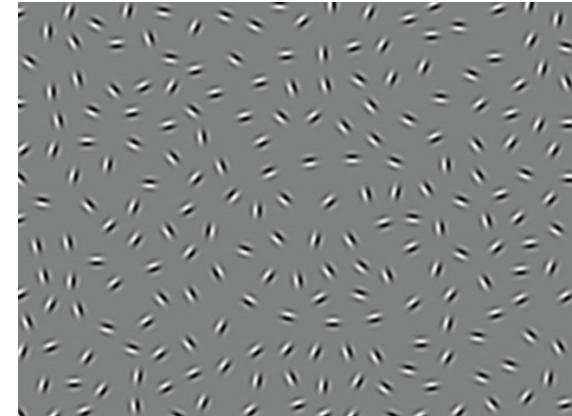
azon	item1	item2	item3	item4	item5	item6
1	1	2	5	4	1	2
2	2	3	4	3	5	3
3	3	4	2	4	1	3
4	2	2	4	3	4	2

skála1	skála2
7	8
11	9
6	11
10	7

- **4/a. Viselkedéses vizsgálatok**

- Kondíciókat hozunk létre, és lemérjük a személyek viselkedését/teljesítményét a különböző kondíciókban
- Legtöbbször van helyes válasz
- Kondíciónként és személyenként összegzünk, és csak az összegzett adatokat visszük be SPSS-be
 - Eldöntjük, hogy az adott válasz helyes-e
 - Kondíciónként összegezzük a teljesítményt

azon	kond	inger	valasz	helyes
1	1	1	1	1
1	2	2	1	0
1	1	1	1	1
1	1	2	2	1
1	2	2	2	1
1	2	1	2	0
1	1	2	2	1
1	2	1	1	1
2	2	2	2	1

Megjegyzés: Kondíció: 1 = könnyű 2 = nehéz; Inger és valasz: 1 = bal, 2 = jobb

Megjegyzés: helyes 0 = nem, 1 = igen

azonosito	telj1	telj2
1	1	0,5
2	0,75	0,5
3	1	1
4	0,5	0,75
5	0,75	0,75

Megjegyzés: telj1 = könnyű, telj2 = nehéz kondícióban elért teljesítmény

- **4/b. Reakcióidő adatok**

- Ugyanaz, mint az előbb, de most reakcióidő adatokat is mérve
- A RI adatokból kiszűrjük a gyanúsán alacsonyakat és magasakat, valamint a helytelen válaszokhoz tartozó értékeket
- A maradékot átlagoljuk, vagy mediánt számolunk

kondicio	inger	valasz	ri	helyes
1	1	1	185	1
2	2	1	202	0
1	1	1	190	1
1	2	2	180	1
2	2	2	200	1
2	1	2	198	0
1	2	2	85	0 vagy 1?
2	1	1	210	1
1	1	2	125	0
2	1	1	230	1
2	2	2	220	1
1	2	2	800	0 vagy 1?

Megjegyzés: Kondíció: 1 = könnyű
2 = nehéz; Inger és valasz: 1 = bal,
2 = jobb

helyes 0 =
nem, 1 = igen

Hogy értékeljük, ha egy válasz helyes, de az RI túl hosszú vagy rövid?

- **Helyesnek ítéljük**

- Végül is jó választ adott... de tényleg valid válaszról van szó?
- telj1: $5/6 = 0,86$ és telj2: $4/6 = 0,66$

- **Helytelennek ítéljük**

- Hiszen valószínűleg nem valid válasz, de torzíthat, hiszen lehet, tudta volna rá a választ. Ha egyformán fordul elő RI kicsúszás minden kondícióban, akkor nem probléma
- telj1: $3/6 = 0,5$ és telj2: $4/6 = 0,66$

- **Kihagyjuk a számításból**

- Nem tudjuk, jó lett volna-e a válasza, ezért úgy számolunk, mintha az inger meg se jelent volna
- telj1: $3/4 = 0,75$ és telj2: $4/6 = 0,66$

- **4/b. Reakcióidő adatok**

- Ugyanaz, mint az előbb, de most reakcióidő adatokat is mérve
- A RI adatokból kiszűrjük a gyanúsán alacsonyakat és magasakat, valamint a helytelen válaszokhoz tartozó értékeket
- A maradékot átlagoljuk, vagy mediánt számolunk

kondicio	inger	valasz	ri	helyes
1	1	1	185	1
2	2	1	202	0
1	1	1	190	1
1	2	2	180	1
2	2	2	200	1
2	1	2	198	0
1	2	2	85	X
2	1	1	210	1
1	1	2	125	0
2	1	1	230	1
2	2	2	220	1
1	2	2	800	X

Megjegyzés: Kondíció: 1 = könnyű
2 = nehéz; Inger és válasz: 1 = bal,
2 = jobb

helyes 0 =
nem, 1 = igen

- RI

- A helyesnek ítélt válaszokhoz tartozó reakcióidők átlaga vagy mediánja

ri1: $(185+190+180)/3 = 185\text{ms}$

ri2: $(200+210+230+220)/4 = 215\text{ms}$

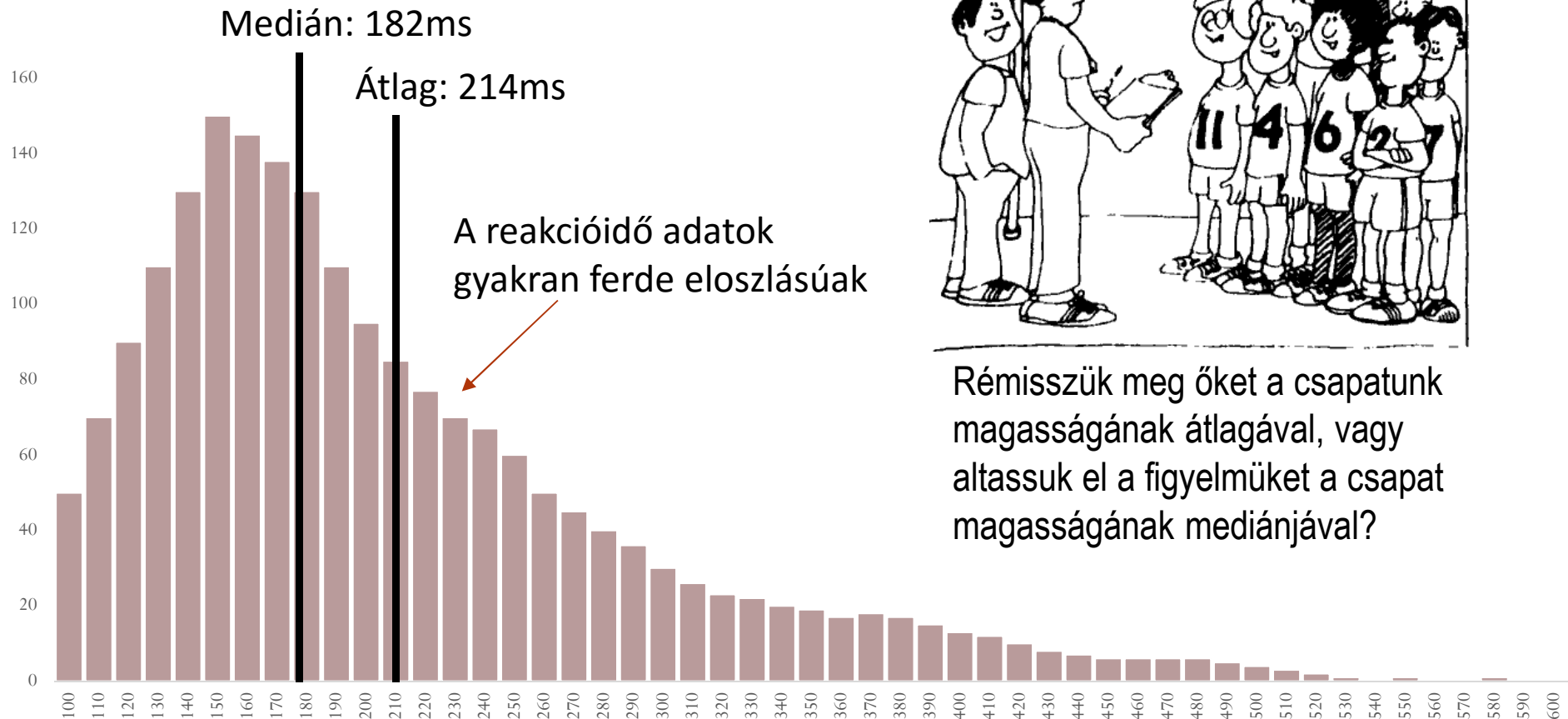
azonosito	telj1	ri1	telj2	ri2
1	0,75	185	0,66	215
2	0,83	193	0,5	200
3	1	201	1	203
4	0,83	200	0,75	213
5	0,75	170	0,75	180

Megjegyzés: telj1 = könnyű, telj2 = nehéz
kondícióban elért teljesítmény, ri1 és ri2 a helyes
válaszok átlagos reakcióideje

Átlag (M) és medián (Mdn)

Átlag: szimmetrikus, szélsőséges értékektől mentes adatokon a legjobb

Medián: ferde eloszlású vagy szélsőséges értékekkel rendelkező adatokon a legjobb

Rémítségük meg őket a csapatunk magasságának átlagával, vagy altassuk el a figyelmüket a csapat magasságának mediánjával?